УДК 373.2
Х20

Серія «Мудрі казки»
Заснована 2012 року

Харченко О. Ю.
Х20 Казки, які навчають та виховують / О. Ю. Харченко. — Х. : Вид. група «Основа», 2020. — 160 с. — (Серія «Мудрі казки»).
ISBN 978-617-00-3894-4

Допитливі малюки зазвичай ставлять безліч різноманітних запитань, на які дорослі іноді не відразу можуть відповісти. А ще маленькі дослідники із задоволенням пізнають світ, не розуміючи іноді, як слід вчинити у певній ситуації. У книзі зібрано авторські казки, які допоможуть малюкам навчитися спілкуватися, сприятимуть збагаченню словникового запасу й розширенню кругозору. Казки допоможуть дорослим дати відповіді на різні запитання маленьких «чомучок», у ненав'язливій формі пояснити малюкам правила поведінки під час спілкування з однолітками та дорослими.

Цей посібник буде корисним для вихователів закладів дошкільної освіти, учителів початкової школи та турботливих батьків.

УДК 373.2

Літературно-художнє видання

Серія «Мудрі казки»

ХАРЧЕНКО Олена Юріївна

КАЗКИ, ЯКІ НАВЧАЮТЬ ТА ВИХОВУЮТЬ

Головний редактор *Н. Ф. Юрченко*
Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*
Технічний редактор *Є. С. Островський*
Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 29.05.2020. Формат 60×90/16. Папір газет.
Друк офсет. Гарнітура Міріад. Ум. друк. арк. 10,00. Зам. № 20-06/16-04.

ТОВ «Видавнича група "Основа"»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-34
e-mail: office1@osnova.com.ua
osnova.com.ua book.osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6058 від 01.03.2018 р.
Надруковано у друкарні ТОВ «ТРІАДА-ПАК»
м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21
www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua
ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

ISBN 978-617-00-3894-4

© О. Ю. Харченко, 2020
© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2020

Чому в білочки дві шубки?

Цілу зиму стрибала сіренька білочка з гілки на гілку. Одного ранку визирнула вона зі свого дупла, а надворі сонечко весело усміхається, сніжок тане, перші листочки з'являються — розпочалася весна. Засумувала білочка. Усе навколо таке яскраве, веселе, і тільки у неї шубка сірою залишилася. Подивилося весняне сонечко на сумну білочку, торкнулося до неї своїми золотими промінцями й подарувало пустунці яскраву руду шубку.

Відтоді стрибає весела білочка у рудій шубці, а сіру шубку тільки взимку одягає.

Чому черепаха ніколи не залишає свій будинок?

Вийшла якось черепаха зі свого будиночка на прогулянку. Назбирала ягід, із мурашками поговорила й повернулася додому. Дивиться, а в її будиночку вже оселилася хитра лисиця. Довелося черепасі новий будиночок шукати, та вже ніколи його не залишати — всюди із собою носити.

Сумне жабеня

Жило на березі річки жабенятко. І було його життя зовсім невеселим. Поки інші жабенята стрибали в піску, плескалися у воді й наспівували свої веселі жаб'ячі пісні, наше жабенятко сиділо на листочку латаття й сумувало. Ви запитаєте мене, чому воно сумувало? А хіба весело одному сидіти й дивитися, як інші граються? Ви запитаєте мене, чому воно не гралося з іншими жабенятами? Та тому, що соромилося.

Але одного разу уранці сумне жабеня наважилося й підійшло до інших жабенят.

— Можна мені з вами гратися? — тихо запитало воно.

— Звісно, можна! — закричали жабенята.

— Хочеш, я навчу тебе співати жаб'ячі пісні? — запитало одне жабеня.

— А я навчу тебе хлюпатися у воді!

— Доганяй! — крикнуло третє і швидко пострибало уздовж ріки. Наше жабеня разом з іншими пострибало слідом за ним. Так минув цілий день. Жабеня гралося разом з іншими жабенятами. Як же це, виявляється, весело — гратися із друзями!

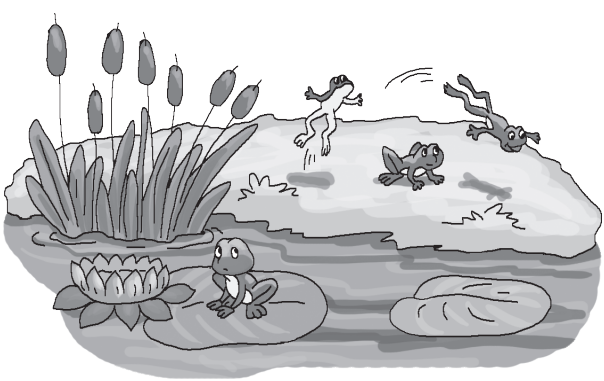

Чому Дуб не скидає листя взимку?

Настала холодна зима. Тихо тепер у лісі, аж у вухах дзвенить. Тільки часом пропищить синичка та чути, як стукає по стовбуру своїм міцним дзьобом дятел.

Сумні стоять дерева. Адже влітку на них був чудовий одяг, а зараз на гілках не лишилося жодного листочка. Тільки сніг, наче тепла шапка, покрив верхівки. Але є в лісі дерево, листя якого хоч і змінило колір, але міцно тримається на вітті. Це Дуб.

Одного разу прилетів до Дуба старий Крук.

— Ти чому не скинув листя взимку? — запитав він.

— А ти поміркуй, — запропонував йому Дуб.

— Знаю, це щоб бути найкрасивішим, — сказав Крук.

— Зовсім ні, — заперечив Дуб. — Я не хочу, щоб дерева сумували взимку. Довгими зимовими вечорами буду нашіптувати їм, що незабаром настане весна, стане тепло, й у них знову з'являться на гілках гарні зелені листочки.

Чому собака живе з людиною?

Колись дуже давно жив собі в лісі собака. Сумно йому було самому. Вирішив він шукати товариша.

Якось іде собака хащами, а назустріч йому біжить заєць. Собака й каже:

— Зайцю, нумо разом жити!

— Так, — погодився заєць.

Невдовзі настав вечір, полягали вони спати. Серед ночі собака почав гавкати! Заєць прокинувся і замахав злякано лапами:

— Чого ти гавкаєш? Прийде вовк і з'їсть нас.

«Поганого я собі товариша знайшов, — подумав собака. — Полохливе у зайця серце. Мабуть, вовк нікого не боїться. Піду його шукати».

Довго чи ні йшов він, коли це вовк біжить.

— Вовче, нумо разом жити! — запропонував собака.

— Згодний! — відповів вовк.

Настав вечір, і полягали вони спати. Опівночі собака знов загавкав. Вовк прокинувся і почав сварити собаку:

— Чого ти гавкаєш? Прийде ведмідь і з'їсть нас.

«Бачу, що й вовк полохливий, коли ведмедя боїться, — розмірковував собака. — Певно, ведмідь — найсильніший за всіх. Піду його шукати».

На другий день ішов він, аж назустріч йому суне бурмило. Собака запропонував йому:

— Нумо разом жити!

От як смеркло, полягали вони спати, а серед ночі собака загавкав знову.

Ведмідь продер очі й напустився на собаку:

— Чого ти гавкаєш? Прийде людина і вб'є нас. Вона ж має рушницю.

«І ведмідь боягуз, — вирішив собака. — Навіщо мені такий товариш?» І побіг шукати людину.

Довго чи ні йшов, аж назустріч йому — мисливець. Собака й говорить йому:

— Нумо разом жити!

— Чом би й ні? — погодився мисливець. І повів собаку до своєї господи.

Настав вечір. Ліг мисливець спати. А десь опівночі собака знов загавкав. Мисливець прокинувся, вибіг на подвір'я й загукав:

— Сірко! Ату його, собачко!

Бачить собака, що людина нікого не боїться, і залишився з нею назавжди.

Чому зайчик шубку змінив?

Настала у лісі справжня зима. Усі галявини застелила вона сніговим килимом. Одягла дерева у білі пухнасті шапки.

Стрибає у кучугурах маленьке сіреньке зайчисько — радіє першому снігу. Аж раптом вийшов на галявину голодний сірий вовк. Перелякалося зайчисько, тремтить, а заховатися нікуди — всюди видно його сіреньку шубку. Тремтить довговухий пустунчик, а вовк уже помітив його й наближається. Що робити? Куди сховатися?

Побачила це зима-чарівниця. Допомогла зайчикові — подарувала йому нову біленьку шубку. Зрадів маленький — тепер вовк його не помітить.

Чому в Лелеки довгі ноги?

Синичка побачила Лелеку і здивувалася:

— Які в тебе довгі ноги і дзьоб! Як це ти вміщуєшся в гнізді?

— У гнізді мені доводиться стояти. Стою я то на одній нозі, то на другій — ось так кожна і відпочиває. Зате довгі ноги і дзьоб стають мені у пригоді, коли я ходжу по ставку чи болоту, шукаючи жабок! Завдяки їхній довжині я можу заходити на досить глибокі місця і діставати собі здобич з води.

Чому риби заніміли?

Прогнали колись кота з дому за те, що він нічого, крім риби, не хотів їсти. Знайшов кіт у лісі озеро, яке пахло рибою. А в ньому риби — ого-го!

«Ну, — розмірковує, — зараз наїмся!» Та де там! За півгодини лапою жодної рибинки не зловив. Набридло йому це заняття. Побіг він додому, поцупив із городу овочів, із шафи — приправ. Накидав в озеро овочів, трав різноманітних, солі, перцю побільше — нехай хоч борщ буде, але тільки рибкою пахне.

Кіт не знав, що борщ потрібно варити, і тому плани його порушилися: овочі та приправи осіли на дно. Риби голови повистромлювали з води, мабуть, щось обурено хотіли відповісти, але слова від солі й перцю у них у горлі застрягли.

Кіт, побачивши роззявлені пащеки й вирячені очі, кинувся навтьоки. Прибіг до господаря, потерся об ноги й почав їсти все, що дають.

А бідолашні риби так і зосталися з виряченими очима та без голосу. Не можуть вони розповісти людям про те, як кіт забруднив озеро.

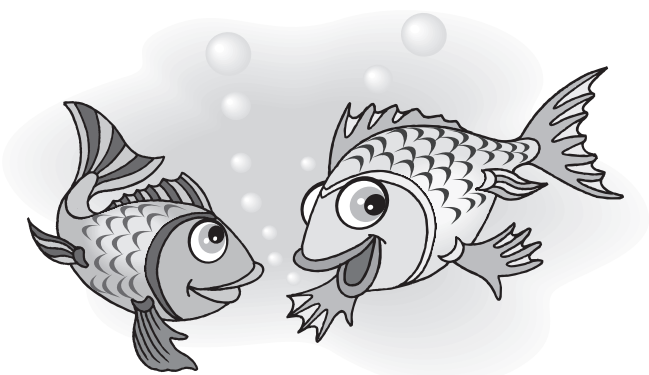

Чому місяць вбрання не має?

Захотілось якось місяцеві пошити собі вбрання, як у людей. Пішов місяць до кравця. Зняв кравець із нього мірку і звелів прийти через п'ять днів.

Завітав місяць через п'ять днів. Приміряє вбрання, а воно і куце, і вузьке.

«Мабуть, я помилився», — подумав кравець, знімаючи нову мірку.

— Приходь, місяцю, через п'ять днів, — сказав.

Прийшов місяць, як йому звеліли. Заходився приміряти, а вбрання й цього разу не годиться.

«Невже я помилився вдруге? — бідкається кравець. — Тепер доведеться все заново перешивати».

І попросив кравець укотре завітати через п'ять днів, коли зробить усе, як годиться. Сидить, виглядає, коли місяць прийде. Дивиться, а той до нього по небу котиться — круглий та великий. Тут і приміряти не довелося. Видно й так, що вбрання не до мірки. Розвів тоді кравець руками та й каже:

— Ні, місяченьку, не можу я тобі одежу пошити: ти то у чверті, то в половині, а зараз — уповні. Ніколи тобі не буде вбрання до мірки.

Так місяць і залишився без вбрання.